

ROMÂNIA

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniversitar

Str. General Berthelot nr. 26, sector 1, București, 010168,
Tel.: +40-21-3144411; 3144511; 3144424. Tel/fax: +40-21-3103207

Evaluarea la disciplinele *Socio-umane* în cadrul examenului național de bacalaureat 2010

Conform *Ordonanței de urgență nr. 97/2009, pentru modificarea Legii Învățământului nr. 84/1995 și în conformitate cu Art.41 (1) din Anexa 2 la O.M.E.C.I. nr.5507/06.10.2009, privind aprobarea calendarului și a metodologiei de organizare și desfășurare a examenului de bacalaureat - 2010*, la examenul de bacalaureat 2010 elevii pot opta, în cadrul probei E - d), în conformitate cu filiera, profilul și specializarea urmate, pentru una dintre următoarele discipline socio-umane: filosofie, logică și argumentare, economie, psihologie și, după caz, sociologie.

În consecință, pot susține probă scrisă la una dintre disciplinele socio-umane elevii care au absolvit liceul la profilul umanist din filiera teoretică, la profilul servicii din filiera tehnologică și la toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

Subiectele de bacalaureat nu vizează conținutul unui manual anume. Manualul școlar reprezintă doar unul dintre suporturile didactice utilizate de către profesori și elevi în vederea formării competențelor prevăzute de programa școlară.

Structura probei scrise la disciplinele socio-umane cuprinde trei subiecte, fiecare a câte 30 de puncte. Subiectele conțin itemi cu alegere duală, itemi cu răspuns scurt/ de completare, itemi tip întrebare structurată, itemi tip rezolvare de probleme și itemi tip eseu cu răspuns restrâns (minieseu).

COMPETENȚE DE EVALUAT la disciplina **Logică și argumentare**:

- Transpunerea unui enunț din limbaj natural în limbaj formal și din limbaj formal în limbaj natural
- Utilizarea adecvată a conceptelor, operațiilor și instrumentelor specifice logicii în argumentare
- Analizarea structurii și/sau corectitudinii formelor și operațiilor logice

COMPETENȚE DE EVALUAT la disciplina **Psihologie**:

- Utilizarea adecvată a conceptelor specifice psihologiei
- Analizarea și exemplificarea proceselor psihice, a componentelor personalității, precum și a corelațiilor dintre ele
- Explicarea specificului și a rolului/importanței diferitelor categorii de procese psihice și componente ale personalității pornind de la elemente date (situații de viață, texte, concepte)
- Argumentarea unui punct de vedere personal referitor la o anumită problemă psihologică

COMPETENȚE DE EVALUAT la disciplina **Economie**:

- Utilizarea adecvată a conceptelor specifice disciplinei economie
- Analizarea, evaluarea și exemplificarea comportamentului rațional al agenților economici în economia de piață

- Analizarea, explicarea și compararea unor procese și fenomene specifice vieții economice
- Evaluarea unor fenomene economice

COMPETENȚE DE EVALUAT la disciplina Sociologie:

- Utilizarea adecvată a metodelor, tehnicilor și instrumentelor de investigare sociologică în analizarea unor fenomene și procese sociale
- Analizarea rolului și stadiilor socializării
- Identificarea și analizarea unor comportamente și probleme sociale
- Argumentarea unui punct de vedere personal referitor la o anumită problemă sociologică

COMPETENȚE DE EVALUAT la disciplina Filosofie:

- Precizarea semnificației filosofice a unor concepte
- Analizarea unui text filosofic din perspectiva temei, problemei, soluției propuse și argumentelor cu care este susținută soluția
- Analizarea comparativă și critică a structurii argumentative a unor puncte de vedere filosofice, a premiselor și a consecințelor acestora
- Argumentarea unui punct de vedere personal referitor la o problemă filosofică

Ponderea diferitelor tipuri de comportamente evaluate în cadrul probei scrise a examenului de bacalaureat 2010, la disciplinele socio-umane este ilustrată în tabelul de mai jos:

Competență Tip de comportament	Cunoștințe, abilități/ deprinderi, atitudini				
	Cunoaștere	Înțelegere	Aplicare	Analiză – Sinteză	Evaluare
Comportamente cognitive					
Pondere	20%	30%	15%	20%	15%

Competențele de evaluat, înscrise în programele pentru examenul de bacalaureat 2010 la disciplinele socio-umane, sunt urmărite, în cadrul probei scrise, având în vedere raportul dintre competențe și comportamentele cognitive corespunzătoare, conform prezentării anterioare.

Cunoașterea conceptelor, concepțiilor, principiilor, legilor, faptelor, fenomenelor, proceselor, problematicei se evaluează prin sarcini de lucru precum: *precizați semnificația/ precizați înțelesul, enumerați, numiți/ menționați, recunoașteți, specificați notele definitorii etc.*

Înțelegerea conceptelor, concepțiilor, principiilor, legilor se evaluează prin sarcini de lucru precum: *clasificați, descrieți, explicați, identificați, recunoașteți, indicați, specificați, treceți dintr-un limbaj în altul etc.*

Aplicarea conceptelor, principiilor, legilor și a modalităților de operare și abordare specifice fiecărei discipline socio-umane în contexte noi și în rezolvarea de probleme, se evaluează prin sarcini de lucru precum: *aplicați, demonstrați, exemplificați/ construiți un exemplu/ ilustrați, operați, justificați, rezolvați, construiți un enunț/ tabel/ grafic etc.*

Analiza - Sinteză conceptelor, principiilor, legilor și a modalităților de operare și abordare specifice fiecărei discipline socio-umane în contexte noi și în rezolvarea de probleme, se evaluează prin sarcini de lucru precum: *analizați, calculați, comparați, diferențiați, aranjați, construiți, elaborați, dezvoltați, formulați, organizați etc.*

Evaluarea conceptelor, principiilor, legilor și a modalităților de operare și abordare specifice fiecărei discipline socio-umane în contexte noi și în rezolvarea de probleme, este urmărită prin sarcini de lucru precum: *evaluați, argumentați, comparați, estimați, judecați, selectați, ierarhizați etc.*

În cadrul examenului de bacalaureat 2010, baremul de evaluare și de notare asigură un caracter unitar evaluării la nivel național. Prin baremul de evaluare și de notare fiecărei cerințe îi sunt alocate un număr de puncte, astfel încât punctajul total al testului să fie de 90 de puncte, la care se adaugă cele 10 puncte din oficiu. Totodată, baremul permite notarea oricărei modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E – d)
Proba scrisă la Logică și argumentare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

MODEL

- **Az összes tétel (I, II és III) kötelező. 10 pont jár hivatalból.**
- **Tényleges munkaidő 3 óra.**

I Tétel (30 pont)

A. Olvassátok el figyelmesen az alábbi kijelentéseket:

1. A „*macskaféle*” és a „*macska*” fogalmak metsző viszonyban állnak egymással.
2. Egy olyan meghatározás, amelyben a meghatározó meghatározandó fogalom fölérendeltje, túl szűk meghatározás.
3. A *sokszög*, *négyszög*, *paralelogramma*, *téglalap*, *négyszet* fogalmakat helyesen rendeztük a tartalmi körük növekvő sorrendjébe.
4. A szabály mely feltételezi, hogy „*a meghatározásnak világosnak és pontosnak kell lennie*” a paralogizmusok helyes használatának követelménye.
5. „*A diákok többsége érdeklődik a logika iránt*” helyes példa a részlegesen állító kijelentésre.
6. Egy fogalom akkor üres, ha kiterjedési köre egyetlen elemet tartalmaz.

a) Állapítsátok meg az első öt kijelentés igazságértékét; írjátok a vizsgalapra a kijelentések sorszámát, és jelöljétek a sorszám jobb oldalán I betűvel, hogy a kijelentést igaznak tekintitek, vagy H betűvel, hogy a kijelentést hamisnak tekintitek. **10 pont**

b) A 6. kijelentés esetében írjátok át azt a szót/szókapcsolatot, amely hamissá teszi a kijelentést, ugyanakkor helyettesítsétek egy olyan szóval/szókapcsolattal, amellyel igaz kijelentést nyertek! **10 pont**

B. Adott a következő két szillogisztikus módozat: *aaa-2*, *aai-1*.

- a) Írjátok le mindkét módozat következtetési sémáját és fogalmazzatok meg természetes nyelven egy olyan szillogizmust, amely megfelel az adott módozatok valamelyikének. **6 pont**
- b) Ellenőrizzétek Venn-módszerrel valamelyik szillogisztikus módozat érvényességét, és fogalmazzatok meg következtetéseket **4 pont**

II. Tétel (30 pont)

Adottak a következő kijelentések:

1. *Senki sem születik okosan.*
2. *Némely műsor nem tetszik a nézőknek.*
3. *Minden emlős gerinces.*
4. *Némely gazdasági erőforrások újraképződnek.*

- A. Pontosítsátok az 1. kijelentés logikai sémáját/formuláját! **4 pont**
- B. Azonosítsátok formális és természetes nyelven egyaránt, a 2. kijelentés alárendelt ellentétes kijelentést és a 4. kijelentésnek a fölérendeltjét. **6 pont**
- C. A megfordítás és átalakítás műveleteinek alkalmazásával azonosítsátok az 1. és 3. kijelentés helyes megfordítottját és átalakítottját formális és természetes nyelven egyaránt! **10 pont**
- D. Magyarázzátok meg röviden, miért nem fordítható meg helyesen a 2. kijelentés! **6 pont**
- E. Szemléltessétek Euler-diagrammal a 3. kategorikus kijelentést. **4 pont**

III. Tétel (30 pont)

Teljesítsétek az alábbi követelményeket:

1. Határozzátok meg a *szillogizmus* fogalmát. **4 pont**
2. Nevezzétek meg a meghatározás szerkezetének két elemét. **6 pont**

3. Fogalmazzatok meg természetes nyelven és formális nyelven is egy érvényes érvelést két premisszával, amellyel bizonyíthatok a következő „*Minden macskaféle gerinces*”. **10 pont**

4. Adott az alábbi összetett kijelentés:

$$[(p \rightarrow q) \& (\sim q \equiv r)] \vee [r \rightarrow (p \& \sim r)]$$

Vizsgáljátok meg az értéktáblázat módszerével az adott formula érvényességét, és nevezzétek meg a logikai kalkulus eredménye alapján a formula típusát. **6 pont**

5. Az alábbi összetett kijelentésekkel végzett érvelést természetes nyelven fogalmaztuk meg:

Ha fáradt vagyok, pihenek. Ha van időm, pihenek. Mivel, fáradt vagyok vagy van időm, következik, hogy pihenek.

Írjátok át az adott érvelést formális nyelvre, és feleltessétek meg a formula kijelentés-változóit az érvelésben szereplő egyszerű kijelentésekkel! **4 pont**

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E – d)
Proba scrisă la Logică și argumentare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

MODEL

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A.

a) câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele 5 răspunsuri corecte, astfel:

1-A, 2-F, 3-A, 4-F, 5-A

5x2p=10 puncte

b) - transcrierea cuvântului/sintagmei care determină caracterul eronat al enunțului: *vid*

5 puncte

- înlocuirea cuvântului/sintagmei astfel încât enunțul să devină adevărat: *individual*

5 puncte

B.

a) - câte 1 punct pentru scrierea schemei de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, astfel:

PaM

MaP

SaM

SaM

SaP

SiP

2x1p=2 puncte

- construirea, în limbaj natural, a unui silogism care să corespundă oricăreia dintre cele două scheme de inferență

4 puncte

b) - reprezentarea grafică, prin intermediul diagramelor Venn, a oricăruia dintre cele două moduri silogistice date

3 puncte

- precizarea deciziei privind validitatea modului silogistic reprezentat grafic

1 punct

SUBIECTUL al II - lea

(30 de puncte)

A. precizarea formulei propoziției 1: SeP

4 puncte

B. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a subcontrarei propoziției 2 (SiP) și a supraalternei propoziției 4 (SaP)

2x1p=2 puncte

- câte 2 puncte pentru construirea, în limbaj natural, a subcontrarei propoziției 2 și a supraalternei propoziției 4

2x2p=4 puncte

C. - câte 1 punct pentru aplicarea explicită a operațiilor de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 1 și 3, în limbaj formal

2x2x1p=4 puncte

- câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a conversei fiecăreia dintre propozițiile 1 și 3

2x1p=2 puncte

- câte 2 puncte pentru derivarea, în limbaj natural, a obversei fiecăreia dintre propozițiile 1 și 3

2x2p=4 puncte

D. explicarea succintă a faptului că propoziția 2 nu se convertește corect

6 puncte

E. reprezentarea prin metoda diagramelor Euler a propoziției categorice 3

4 puncte

SUBIECTUL al III - lea

(30 de puncte)

1. precizarea conținutului noțiunii de *silogism* **4 puncte**
2. câte 3 puncte pentru fiecare componentă menționată (de exemplu, definitul și relația de definire) **2x3p=6 puncte**
3. - construirea, în limbaj formal, a argumentului valid care să justifice propoziția dată **5 puncte**
- construirea, în limbaj natural, a argumentului valid care să justifice propoziția dată **5 puncte**
4. - determinarea explicită a validității formulei date, prin utilizarea metodei tabelelor de adevăr (metodei matriceale) **4 puncte**
- precizarea tipului formulei date în funcție de rezultatul obținut prin calcul logic: formulă contingentă **2 puncte**
5. - transcrierea argumentului dat în limbaj formal **2 puncte**
- precizarea corespondenței dintre variabilele propoziționale ale formulei argumentului dat și propozițiile simple din argument **2 puncte**

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E – d)
Proba scrisă la Psihologie

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Az összes tétel (I, II és III) kötelező. 10 pont jár hivatalból.**
- **Tényleges munkaidő 3 óra.**

MODEL

I. TÉTEL **(30 pont)**

A. Olvassátok el figyelmesen a következő kijelentéseket:

1. Egy érzékletnek az érzelmi színezete csak a kiváltó inger természetétől függ.
2. A képzelet folyamataiban a beszéd aktív szerepet játszik.
3. A hajlam(rátermettség) szükséges és elégséges feltétele egy képesség kialakulásának.
4. Egy extrovertált személy kinyilvánítja érzelmeit és könnyen kommunikál.
5. Az észlelésnek közvetlen míg a képzetnek közvetett jellege van.
6. A perceptuális kép objektív mivel magába foglalja a lényeges tulajdonságokat valamint a kevésbé fontosakat, a részleteket.

a.) Írjátok le az állítások számát és mellé I betűt hogyha igaz az állítás vagy H-t hogyha hamis.
10 pont

A. A 6. állításban írjátok át azt a szót amely helytelenné teszi az állítást, és cseréljétek ki azt a szót, úgy, hogy az állítás igaz legyen.
10 pont

B. Nevezzetek meg két exteroceptív érzetet.
6 pont

C. Fogalmazzatok meg egy pszichológiai szempontból helyes állítást, amely az *érzékelés* és az *észlelés* között egy kapcsolatot emeljen ki.
4 pont

II. TÉTEL **(30 pont)**

Minden személy képes arra, hogy szavakhoz képeket kapcsoljon, hogy a képeknek jelentést tulajdonítson, gyakorlatilag mindenki rendelkezik az információk kombinálási és újrakombinálási lehetőségével, vagyis képzelettel.

- A. Nevezzetek meg a képzeletnek két akaratlagos formáját. **4 pont**
- B. Írjátok le tömören egy képzeletbeli eljárást. **6 pont**
- Emeljétek ki egy létező kapcsolatot az *emlékezés* és a *képzelet* között, megközelítőleg fél oldalban. **10 pont**
- C. Szemléltessétek a mechanikus emlékezés hasznosságát egy olyan példával amelyet az iskolai életből merítetek. **6 pont**
- D. Fogalmazzatok meg egy érvet amely cáfolja a következő állítást: az információk megőrzésének időtartama nem függ sem a bevésés módjától, sem a bevésés körülményeitől. **4 pont**

III. TÉTEL **(30 pont)**

A. A következő szöveg pszichológiai fogalmakat tartalmaz és közöttük létező kapcsolatokat emel ki:

Az érzelmi kifejezések szociális tanulás eredményei, tudatosan és akaratlagosan használhatjuk az érzelmi átélések kifejezésére valamint mások viselkedésének befolyásolása érdekében.

1. Magyarázzatok meg két pszichológiai fogalmat amelyre utalást tesz a szöveg.

4 pont

2. Írjátok le, megközelítőleg 10 sorban, egy módját annak ahogyan a beszéd részt vesz a fenti szövegben említett valamely pszichikus folyamatban/jelenségben.

6 pont

3. Magyarázzatok meg a kölcsönhatást az 1. pontban azonosított fogalmak között(a pszichés élet összetevői között), ugyanakkor nevezzétek meg azt a kategóriát vagy rendszert amelyhez tartoznak.

10 pont

B. Tudva azt, hogy a *motiváció* és az *érzelem* állandó kölcsönhatásban vannak:

1. Magyarázzatok meg a motívumok szerepét a hangulatok megnyilvánulásában.

6 pont

2. Érveljetek tömören: *a magasrendű érzelmek fontos szerepet játszanak az érdekek létrejöttében és kinyilvánításában.*

4 pont

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E – d)
Proba scrisă la Psihologie

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

MODEL

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A.

a) câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele 5 răspunsuri corecte, astfel:

1-F, 2-A, 3-F, 4-A, 5-A

5x2p=10 puncte

b) - transcrierea cuvântului/sintagmei care determină caracterul eronat al enunțului: de exemplu, *obiectuală*

5 puncte

- înlocuirea cuvântului/sintagmei astfel încât enunțul să devină adevărat: de exemplu, *bogată în conținut*

5 puncte

B. câte 3 puncte pentru precizarea oricărui tip de senzație exteroceptivă

2x3p=6 puncte

C. construirea unui enunț, corect din punct de vedere psihologic, care să evidențieze o relație între *senzație* și *percepție*

4 puncte

SUBIECTUL al II - lea

(30 de puncte)

A. - câte 2 puncte pentru oricare două forme voluntare ale imaginației (de exemplu, *imaginația reproductivă și imaginația creatoare*)

2x2p=4 puncte

B. - precizarea unui procedeu imaginativ (de exemplu, *tipizarea*)

2 puncte

- descrierea procedurii imaginativ precizat

4 puncte

C. - câte 1 punct pentru utilizarea fiecăruia dintre termenii dați în sensul specific psihologiei

2x1p=2 puncte

- evidențierea unei corelații existente între termenii dați

4 puncte

- coerența textului redactat

2 puncte

- încadrarea în limita de spațiu precizată

2 puncte

D. ilustrarea, printr-un exemplu concret, a utilității memorării mecanice

6 puncte

Notă: Punctajul se acordă numai în situația în care exemplul vizează activitatea școlară. În caz contrar, se acordă 2 puncte.

E. formularea unui argument prin care se respinge afirmația dată

4 puncte

SUBIECTUL al III - lea

(30 de puncte)

A

- 1.- câte 1 punct pentru menționarea oricăror două concepte psihologice la care face referire textul **2x1p=2 puncte**
 - câte 1 punct pentru precizarea conținutului fiecărui concept menționat **2x1p=2 puncte**
2. - prezentarea unei modalități prin care limbajul este implicat în desfășurarea unuia dintre procesele/ fenomenele psihice la care se referă textul dat **4 puncte**
 - încadrarea în limita de spațiu precizată **2 puncte**
- 3.- explicarea modului specific în care interacționează componentele vieții psihice, menționate la punctul 1 **6 puncte**
 - câte 2 puncte pentru menționarea categoriei sau sistemului în care se încadrează fiecare dintre componentele vieții psihice, menționate explicit la punctul 1 **2x2p=4 puncte**

B.

- 1.- explicarea rolului motivelor în generarea și manifestarea dispozițiilor afective **6 puncte**
2. argumentarea succintă a faptului că *emoțiile superioare au un rol important în constituirea și manifestarea intereselor.* **4 puncte**

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E– d)
Proba scrisă la Economie

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

MODEL

- **Az összes tétel (I, II és III) kötelező. 10 pont jár hivatalból.**
- **Tényleges munkaidő 3 óra.**

I. TÉTEL (30 pont)

A. Olvassátok el figyelmesen az alábbi kijelentéseket.

1. A gazdasági javak lehetnek újratermelhetők és nem újratermelhetők.
2. Egy jószág gazdasági értéke azonos minden fogyasztónak.
3. Tökéletes versengés feltételei mellett, egyetlen gazdasági egység sem szabja meg a piaci árat.
4. A jól működő piac mindig tele van áruval.
5. Egy jószág iránti kereslet csak az illető jószág iránti szükséglet egy részét fejezi ki.
6. A föld, mint származtatott forrás, korlátozott jellegű.

a) Az 1-5 kijelentések mindenikénél írjátok le a kijelentés számát, és írjátok melléje az I betűt, ha igaz, illetve a H betűt, ha hamis. **10 pont**

b) A 6. állításban írjátok át azt a szót amely helytelenné teszi az állítást, és cseréljétek ki azt a szót, úgy, hogy az állítás igaz legyen.. **10 pont**

B. Írjátok át a vizsgalapra a z alábbi táblázatot:

Ár (m.e./db.)	Kért mennyiség (db.)	Kínált mennyiség (db.)
2000		
3000		
3500		
4500		

Feladatok:

- a. Töltsétek ki a „Kért mennyiség” és „Ajánlott mennyiség” oszlopokat, fiktív értékekkel, úgy, hogy tartsák be az ár és kereslet közötti kapcsolatot, illetve az ár és kínálat közötti kapcsolatot. **4 pont**
- b. Számítsátok ki a kereslet rugalmassági tényezőjét az ér függvényében, ha az ár 500 m.e.-gel módosul, megadva a képletet amivel végeztétek a számítást. **6 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

A. Számítsátok ki kifejezetten a százalékot amellyel módosul az adott mutatók értéke, megadva a módosulás irányát is, az alábbi kijelentésekben leírt feltételek mellett:

- a valós bér, ha a bérek 10%-kal és a fogyasztói árak 5%-kal nőnek;
- a munka termelékenysége, ha a termelés 300%-kal nő, a dolgozók száma 20%-kal csökken;
- a pénztömeg, ha a gazdasági javak volumene 100%-kal nő, az árak 1,25-szörösen nőnek, és a pénz forgási sebessége 2-szer nő.

12 pont

B. Egy cég 50 mil. m.e. mászaki tőkét használ, amelynek 50%-a az álló tőke. A cég 10 mil. m.e. béreket fizet, az évi termelés 40 mil. m.e., a tőke évente egyszer fordul meg. Az álló tőke 10 év alatt amortizálódik.

A fenti adatok alapján, számítsátok ki, megadva a képleteket és magmagyarázva a használt szimbolumokat:

- a termelés évi költségét;
- a profit tömegét;
- a profit rátáját, a felhasznált tőkéhez mérve.

18 pont

III. TÉTEL (30 pont)

Válaszoljatok az alábbi követelményekre:

- Pontosítsátok a *helyettesítési határráta* gazdasági tartalmát. **4 pont**
- Soroljátok fel a gazdasági egyesület (unió) két jellemzőjét, mint gazdasági integráció formája. **6 pont**
- Fejtsétek ki, kb. fél oldalon, egy összefüggést a következő gazdasági fogalmak között: *ár- és konkurenciamechanizmus* és *magántulajdon*. **10 pont**
- Szerkesszetek egy egyszerű példát, számértékekkel, amellyel fejezzétek ki a forgalomban levő pénztömeg szükséglet abszolút változását, amikor az árak szintje esik, és a többi feltétel nem változik. **6 pont**
- Indokoljátok röviden, hogy a *részvénytulajdonos változó jövedelemhez jut*. **4 pont**

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E – d)
Proba scrisă la Economie

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

MODEL

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A.

a) câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele 5 răspunsuri corecte, astfel:

1-F, 2-F, 3-A, 4-A, 5-A

5x2p=10 puncte

b) - transcrierea cuvântului/sintagmei care determină caracterul eronat al enunțului: de exemplu, *derivată*

5 puncte

- înlocuirea cuvântului/sintagmei astfel încât enunțul să devină adevărat: de exemplu, *primară*

5 puncte

B. a. câte 2 puncte pentru completarea fiecărei coloane din tabel, cu valori fictive, astfel încât să se respecte corelația preț-cantitate cerută (sens invers al modificării valorilor) și preț-cantitate oferită (același sens al modificării valorilor)

2x2p=4 puncte

b. - precizarea formulei de calcul a coeficientului de elasticitate a cererii în funcție de preț

3 puncte

- calcularea coeficientului

3 puncte

SUBIECTUL al II - lea

(30 de puncte)

A. - câte 2 puncte pentru calcularea explicită a procentajului cu care se modifică mărimea fiecăruia dintre indicatorii dați la subpunctele a., b. și c.

3x2p=6 puncte

Notă: În situația în care candidatul nu obține procentajul de modificare, dar precizează formula de calcul se acordă câte 1 punct din cele 2 puncte posibile.

- câte 2 puncte pentru precizarea sensului modificării fiecăruia dintre indicatorii dați la subpunctele a., b. și c.

3x2p=6 puncte

B. - câte 3 puncte pentru scrierea, cu explicitarea simbolurilor utilizate, a algoritmilor necesari calculării fiecăruia dintre indicatorii ceruți la subpunctele a., b. și c.

3x3p=9 puncte

- câte 3 puncte pentru precizarea rezultatelor fiecăruia dintre indicatorii ceruți la subpunctele a., b. și c.

3x3p=9 puncte

Notă: În situația în care candidatul nu obține rezultatele corecte doar din cauza unor greșeli de calcul se acordă câte 1 punct din cele 3 puncte posibile.

SUBIECTUL al III - lea

(30 de puncte)

1. precizarea conținutului economic al noțiunii de *rată marginală de substituție* **4 puncte**
2. câte 3 puncte pentru enumerarea oricăror două caracteristici ale uniunii economice, ca formă de integrare economică **2x3p=6 puncte**
3. - câte 1 punct pentru utilizarea fiecăruia dintre cei doi termeni dați în sensul specific economiei **2x1p=2 puncte**
 - evidențierea unei corelații existente între termenii dați **4 puncte**
 - coerența textului redactat **2 puncte**
 - încadrarea în limita de spațiu precizată **2 puncte**
4. construirea unui exemplu simplu, cu valori numerice, prin care să fie ilustrată modificarea absolută a necesarului de masă monetară în circulație, în condițiile date **6 puncte**
5. argumentarea succintă a faptului dat **4 puncte**

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E – d)
Proba scrisă la Sociologie

Profilul umanist din filiera teoretică

MODEL

- **Az összes tétel (I, II és III) kötelező. 10 pont jár hivatalból.**
- **Tényleges munkaidő 3 óra.**

I. TÉTEL **(30 pont)**

A. Olvassátok el figyelmesen az alábbi kijelentéseket!

1. A minta (mintavétel) megállapításánál az egyik alapprobléma a minta képviselőségének biztosítása.
2. A család nem az egyetlen természetes és biológiai meghatározottsággal jellemezhető társadalmi csoport, amelyben a szeretet és vérségi kapcsolatok elsődleges fontosságúak.
3. A szervezeteknek nem csak egyének lehetnek tagjai, hanem más szervezetek is.
4. A fiatalkori bűnözés 16 és 18 év közötti életkorú fiatalok inadekvát (nem megfelelő) erkölcsi viselkedése.
5. Az iskola egy informális társadalmi intézmény.
6. A *társadalmi állam* fogalma egy állam azon jogára vonatkozik, hogy saját törvényeit megalkossa, bármely külső beavatkozás nélkül.

a) Mindeniknél az 1 és 5 kijelentések közül, írjátok a vizsgalapra a megfelelő számot és melléje az I betűt, ha a kijelentés igaz, illetve a H betűt, ha a kijelentés hamis.

10 pont

b) A 6. kijelentés esetében, írjátok át azt a szót/szószerkezetet, amely előidézi a kijelentés hibás jellegét, és helyettesítsétek az illető szót/szószerkezetet, úgy, hogy a kijelentés igazá váljon.

10 pont

B. Nevezzetek meg a család bizonytalanságának két következményét a jelenlegi társadalom kontextusában.

6 pont

C. Alkossatok egy szociológiai szempontból helyes kijelentést, amely kiemeli a kapcsolatot a *status* és a *társadalmi szerep* között.

4 pont

II. TÉTEL **(30 pont)**

A személyiség alakulása egy összetett szocializációs folyamat eredménye, amelyben közrejátszanak személyes, környezeti és kulturális tényezők. A szocializáció a társadalmi összhatások (közrejátszások) folyamata, amely által az egyén ismereteket, értékeket, magatartás- és viselkedésformákat sajátít el, amelyek szükségesek a tényleges társadalmi életben való részvételhez.

A. Fogalmazzatok meg a szöveg fő gondolatát.

4 pont

B. Pontosítsátok két szociológiai fogalomnak a jelentését, amelyekre utalás történik a szövegben.

6 pont

C. Magyarázzátok meg a sajátos módot, ahogy hatnak egymásra a szövegben említett és a B pontban pontosított társadalmi élet összetevői.

- 10 pont**
- D. Alkossatok egy érvelést, amely megerősíti (alátámasztja) vagy megcáfolja azt az feltevést miszerint a másodlagos szocializáció devianciát eredményezhet.
- 6 pont**
- E. Fogalmazzatok meg egy saját szempontot a reszocializáció társadalmi jelentőségéről a jelenkori társadalomban.
- 4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljatok az alábbi követelmények mindenikére:

1. Fejtsétek ki a *kérdőív* fogalmának jelentőségét. **4 pont**
2. Nevezzetek meg két jellemzőjét a szervezeteknek a jelenkori társadalomban. **6 pont**
3. Kb. fél oldalon emeljetek (fejtsetek) ki egy összefüggést (viszonyt) a *csoport* és az *intézmény* fogalmak között, mint a társadalmi élet építő elemei. **10 pont**
4. Szemléltessétek egy konkrét példával, azt a módot ahogyan a hasonlóságon alapuló csoport befolyásolja a tagjai viselkedését. **6 pont**
5. Indokoljátok röviden azt a kijelentést miszerint *minden személy azzal a céllal lép másokkal kapcsolatban, hogy cseréljen valamilyen információt.* **4 pont**

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E – d)
Proba scrisă la Sociologie

Profilul umanist din filiera teoretică

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

MODEL

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A.

a) câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele 5 răspunsuri corecte, astfel:

1-A, 2-F, 3-A, 4-F, 5-F

5x2p=10 puncte

b) - transcrierea cuvântului/sintagmei care determină caracterul eronat al enunțului: de exemplu, *stat social*

5 puncte

- înlocuirea cuvântului/sintagmei astfel încât enunțul să devină adevărat: de exemplu, *stat suveran*

5 puncte

B. câte 3 puncte pentru precizarea oricăror două consecințe ale instabilității familiei, în contextul societății contemporane

2x3p=6 puncte

C. construirea unui enunț, corect din punct de vedere sociologic, care să evidențieze o relație între *status* și *rol social*

4 puncte

SUBIECTUL al II - lea

(30 de puncte)

A. formularea ideii principale a textului

4 puncte

B.- câte 1 punct pentru menționarea oricăror două concepte sociologice la care face referire textul

2 puncte

- câte 2 puncte pentru precizarea conținutului fiecărui concept menționat

4 puncte

C. explicarea modului specific în care interacționează componentele vieții sociale vizate de text și precizate la punctul B

10 puncte

D. construirea unui argument care să confirme sau să infirme ipoteza dată

6 puncte

E. formularea unui punct de vedere personal referitor la semnificația socială a resocializării în societatea contemporană

4 puncte

SUBIECTUL al III - lea

(30 de puncte)

1. precizarea conținutului noțiunii de *chestionar* **4 puncte**
2. câte 3 puncte pentru enumerarea oricăror două caracteristici ale organizațiilor în societatea contemporană **6 puncte**
- 3.- câte 1 punct pentru utilizarea fiecăruia dintre termenii dați în sensul specific sociologiei **2 puncte**
 - evidențierea unei corelații existente între termenii dați **4 puncte**
 - coerența textului redactat **2 puncte**
 - încadrarea în limita de spațiu precizată **2 puncte**
4. ilustrarea, printr-un exemplu concret, a modului în care grupul de similaritate influențează comportamentul membrilor săi **6 puncte**
5. argumentarea succintă a afirmației potrivit căreia *fiecare persoană intră în relație cu ceilalți în scopul tranzacționării unor informații* **4 puncte**

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E – d)
Proba scrisă la Filosofie

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

MODEL

- **Az összes tétel (I, II és III) kötelező. 10 pont jár hivatalból.**
- **Tényleges munkaidő 3 óra.**

I. Tétel (30 pont)

Teljesítsétek az alábbi követelményeket:

1. Állapítsátok meg a *filozófia* fogalom etimológiai jelentését! **4 pont**
2. Fogalmazzatok meg két olyan kérdést, amelyek az élet értelmének problematikájára vonatkoznak! **6 pont**
3. Mutassátok be tömören L. Wittgensteinnek a filozófia szerepére/funkciójára vonatkozó véleményét! **10 pont**
4. Emeljétek ki L. Blaga filozófiai nézetei alapján, a kulturális alkotásoknak az emberi lét értelmének kiteljesedésében játszott fontosságát! **6 pont**
5. Alkossatok egy olyan filozófiai jellegű állító kijelentést, amely kapcsolatot teremt a *filozófia* és az *élet* fogalmai között! **4 pont**

II. Tétel (30 pont)

Elemezzétek röviden filozófiai szempontból az *egyéni szabadság és a társadalmi-politikai felelősség közötti kapcsolat* problematikáját, az alábbi támpontok alapján!

- nevezetek meg egy filozófust, aki írásaiban foglalkozott az egyéni szabadság és a társadalmi-politikai felelősség közötti kapcsolat problematikájával! **4 pont**
- magyarázzatok meg egy, az egyéni szabadság és a társadalmi –politikai felelősség közötti kapcsolat problematikájára vonatkozó tézist/gondolatot! **10 pont**
- szemléltessétek napjaink társadalmának egy konkrét élethelyzetével azt a filozófiai tézist/gondolatot, amit kifejtettetek! **6 pont**
- fogalmazzatok meg egy ellenvetést azzal a filozófiai tézissel/gondolattal szemben, amelyet kifejtettetek! **6 pont**
- említsétek meg egy olyan feltételt, amelynek teljesülnie kell ahhoz, hogy legitimnek legyen tekinthető a közhatóságok beavatkozása az állampolgárok magánéletébe egy demokratikus társadalom keretei között. **4 pont**

III. Tétel (30 pont)

A. Adott a következő szövegrészlet:

„Sőt természeténél fogva az állam a házanépénél és mindegyikünkénél előbbre való. Hiszen az egész szükségszerűen előbbre való, mint a rész: ha megsemmisítem az egészet, nem marad meg, se kéz, se láb, legfeljebb hasonlat formájában [...]”

(Arisztotelész, *Politika*)

A fenti szövegrészlet alapján:

1. Határozzátok meg az *emberi természet* fogalom Arisztotelész-i jelentését! **4 pont**
2. Írjátok le egy másik, szintén az emberi természetre vonatkozó felfogás alapgondolatát, és említsétek meg egy különbséget ezen felfogás és az Arisztotelész-i koncepció között! **6 pont**
3. Mutassátok ki összefüggő, körülbelül fél oldalas szövegben az *ember* és az *állam* közötti összefüggést, megőrizvén a fogalmak sajátos Arisztotelész-i jelentését! **10 pont**

B. Tudva azt, hogy K. Popper szerint, *a tudományban csak törekedni tudunk az igazságra, amit meg is teszünk, ám anélkül, hogy valaha is bizonyosak volnánk afelől, hogy el is értük azt:*

1. Soroljátok fel K. Popper igazságról vallott filozófiai felfogásának két jellemzőjét! **6 pont**

2. Fogalmazzátok meg személyes véleményeteket K. Popper megismerésről vallott filozófiai felfogásának időszerűségéről!

4 pont

Examenul de bacalaureat 2010
Proba E – d)
Proba scrisă la Filosofie

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

MODEL

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. precizarea sensului etimologic al conceptului de *filosofie* **4 puncte**
 2. câte 3 puncte pentru menționarea oricăror două întrebări care se încadrează în problematica sensului vieții (de exemplu, *Existența noastră are un sens?*, *Viața merită să fie trăită?*) **6 puncte**
 3. - menționarea opiniei lui L. Wittgenstein privind rolul/funcția filosofiei (de exemplu, filosofia ar trebui să aibă ca obiect activitatea de clarificare a limbajului) **4 puncte**
- prezentarea succintă a opiniei menționate **6 puncte**
 4. evidențierea importanței creației culturale pentru împlinirea sensului existenței umane **6 puncte**
- Notă:** Punctajul se acordă numai în situația în care prezentarea este realizată din perspectiva filosofiei lui L. Blaga. În caz contrar, se acordă 2 puncte.
5. formularea unui enunț afirmativ care să pună în relație conceptele date **4 puncte**

SUBIECTUL al II - lea

(30 de puncte)

- numirea unui filosof care a abordat problematica raportului existent între libertatea individuală și responsabilitatea social-politică (de exemplu, K. Popper) **4 puncte**
 - precizarea oricărei teze/perspective filosofice referitoare la raportul existent între libertatea individuală și responsabilitatea social-politică **4 puncte**
 - explicarea tezei/perspectivei filosofice precizate **6 puncte**
 - ilustrarea tezei/perspectivei filosofice explicate, printr-un exemplu concret **6 puncte**
- Notă:** Punctajul se acordă numai în cazul în care exemplul vizează o situație din societatea contemporană. În caz contrar, se acordă 2 puncte.
- formularea unei obiecții la adresa tezei/ perspectivei filosofice explicate **6 puncte**
 - menționarea unei condiții care trebuie îndeplinită pentru ca intervenția autorităților publice în viața privată a cetățenilor să fie considerată legitimă în cadrul unei societăți democratice **4 puncte**

SUBIECTUL al III - lea

(30 de puncte)

A.

1. precizarea înțelesului dat de Aristotel conceptului de *natură umană* **4 puncte**
2. - precizarea tezei/ideii de bază a oricărei alte concepții filosofice despre natura umană **3 puncte**
 - menționarea oricărei deosebiri existente între concepția lui Aristotel despre natura umană și concepția filosofică a cărei teză/idee de bază a fost precizată **3 puncte**
3. -câte 1 punct pentru utilizarea fiecăruia dintre cei doi termeni dați în sensul specific filosofiei lui Aristotel **2 puncte**
 - evidențierea unei corelații existente între termenii dați (de exemplu, statul este o instituție naturală, întrucât omul este o ființă socială – *zoon politikon*) **4 puncte**
 - coerența textului redactat **2 puncte**
 - încadrarea în limita de spațiu precizată **2 puncte**

B.

1. câte 3 puncte pentru enumerarea oricăror două caracteristici ale concepției lui K. Popper despre cunoaștere **6 puncte**
2. formularea unui punct de vedere personal referitor la actualitatea concepției lui K. Popper despre cunoaștere **4 puncte**